

N á v r h

ZÁKON

ze dne.....2020,

o úpravě minimálního vyměřovacího základu v roce 2021

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné za všechny kalendářní měsíce roku 2021 pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí nejméně 0 Kč.

§ 2

Ustanovení § 5b odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, se v kalendářním roce 2021 nepoužije.

§ 3

Pokud by se v důsledku použití tohoto zákona při stanovení výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci u uchazeče o zaměstnání měl použít vyměřovací základ nižší než je vyměřovací základ, který by jinak byl stanoven podle § 5b odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, použije se pro tyto účely i nadále vyměřovací základ podle § 5b odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

§ 4

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Činnost OSVČ byla na jaře roku 2020 znatelně ovlivněna opatřeními, která byla přijata v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19. Opatření doprovázela kompenzace v podobě půlročního odpuštění odvodů sociálního a zdravotního pojištění nebo programu “pěťadvacítka”, o něž si OSVČ ovlivněné opatřeními mohly žádat. Na podzim 2020, při druhé vlně pandemie nemoci COVID-19, vláda taktéž přijala opatření, která omezují činnost některých OSVČ. OSVČ, pro něž je podnikání hlavní činností, odvádějí 29,2 % z vyměřovacího základu, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, přičemž pro rok 2020 je minimálním vyměřovacím základem 8 709 Kč. Minimální sociální odvody tedy činí 2 543 Kč měsíčně. Na rozdíl od první vlny, při druhé vlně velká část OSVČ nedisponovala ani našetřenými úsporami, protože neměla po krátkou dobu uvolnění opatření možnost si je vytvořit. OSVČ ovlivněné vládními opatřeními v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19 ve druhé vlně byly a nadále jsou existenčně ohroženy.

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Na základě výše uvedeného navrhuje na omezenou dobu - pro rok 2021 - zrušení minimálního vyměřovacího základu OSVČ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Tento návrh již z principu cílí na OSVČ, které jsou zasaženy danými opatřeními. OSVČ tedy v roce 2021 nebudou platit odvody na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti na základě minimálního vyměřovacího základu, ale na základě osobního vyměřovacího základu. Tento mechanismus zaručí, že budou odvody zcela odpuštěny těm OSVČ, které v daném období nedosáhly zdanitelných příjmů. Zároveň ti, kteří zdanitelných příjmů dosáhli, avšak tyto příjmy byly nižší než povinný vyměřovací základ, odvedou na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti jen zkrácený odvod, který se počítá z jejich osobního vyměřovacího základu. OSVČ, jejichž osobní vyměřovací základ se rovná nebo je vyšší než minimální vyměřovací základ pak budou odvody pojistného na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti odvádět ve výši jako doposud. Tento jednoduchý mechanismus je zřetelnou a cílenou podporou pro zasažené OSVČ, omezí nutnost nákladných plošných kompenzačních opatření, zabrání rušení živností a s tím spojenému zvýšení nezaměstnanosti.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Navrhovaná úprava není v rozporu s právními předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady

Návrh zákona se projeví obtížně predikovatelným snížením příjmů státního rozpočtu, který by se mohl pohybovat odhadem okolo 7 miliard korun pro rok 2021. Míra poklesu příjmů státního rozpočtu bude záviset na pandemické situaci a jejím vlivu na ekonomickou aktivitu v České republice. Návrh zákona nemá finanční dopady na ostatní veřejné rozpočty. V případě přijetí návrhu bude výrazně snížena pravděpodobnost nutnosti přijetí jiných kompenzačních opatření pro OSVČ, které by mohly být výrazně nákladnější a méně cílené.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, zhodnocení korupčních rizik a zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu,

Návrh zákona nemá dopady v oblasti ochrany soukromí, osobních údajů, zákazu diskriminace, korupčních rizik, ani bezpečnosti či obrany státu.

Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

Jedná se o návrh, který by měl platit už pro začátek roku 2021, proto je nutné schválit daný návrh co nejdříve, aby efektivně pomohl především lidem zasaženým koronavirovou krizí. Z toho důvodu se navrhuje schválit návrh v prvním čtení.

II. Zvláštní část

§1 stanoví, že v roce 2021 je vyměřovací základ OSVČ nejméně roven nule.

§ 2 pak vyloučí aplikaci ustanovení o minimálním vyměřovacím základu v zákoně o pojistném na sociální zabezpečení.

§ 3 stanoví, že přechodné snížení minimálního vyměřovacího základu nebude mít dopady do výše vyplácených dávek, které jsou na něj navázány. Bez této úpravy by zákon měl potenciálně nepříznivé sociální důsledky do života OSVČ, které by byly nuceny svou činnost ukončit.

Vzhledem k nutnosti, aby byl zákon účinný k 1. lednu 2021, navrhuje se zcela výjimečně účinnost dnem vyhlášení.

V Praze dne 30. října 2020

Tomáš Martínek, v. r.

Věra Kovářová, v. r.

Martin Jiránek, v. r.

Mikuláš Ferjenčík, v. r.

Ondřej Polanský, v. r.

Ivan Bartoš, v. r.

Jakub Michálek, v. r.

Dana Balcarová, v. r.

Petr Třešňák, v. r.

Ondřej Profant, v. r.